

MAGYAR

DOHÁNYUJSÁG.

Előfizetési ár

MAGYAR DOHÁNYUJSÁG-ra
 Egész évre . . . 4 frt.
 Fél évre . . . 2 frt.
 Negyed évre . . . 1 frt.

Megrendelés a kiadóhivatalban vagy utalvánnyal minden postahivatalnál eszközölhető.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest,
 Váci-körút 33. szám.

Előfizetési ár

MAGYAR DOHÁNYUJSÁG-ra
 Egész évre . . . 4 frt.
 Fél évre . . . 2 frt.
 Negyed évre . . . 1 frt.

Megrendelés a kiadóhivatalban vagy utalvánnyal minden postahivatalnál eszközölhető.

KIADÓHIVATAL:

Budapest, V. Alkotmány-
 utca 27, I. em. 15.

A dohánytermelést és dohánykereskedést felkaroló gazdasági szaklap.

Tartalom: Előfizetési felhívás. — Őszi szántás. — Dohányapadás. Irta: D. V. — A dohányjövendeki kihágásokról. Irta: Dr. Neuberger Ignác budapesti kir. táblai bíró. — A vetés-forgás. — Őszi ugarlás. — A mezei egerek irtása. — Vegyesek.
 Tárca: Hogyan lettem én dohányzó? Irta: Ambrus gazda.

Felhívás előfizetésre.

Tisztelettel kérjük azokat, akik mutatványszámánkat vissza nem küldik, sziveskedjenek az előfizetést beküldeni, vagy a mutatványszámokat visszaküldeni; ép úgy felkérjük hátralelő előfizetőinket, sziveskedjenek meghosszabbítani előfizetéseiket.

Lapunknak előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 4 frt.
 Fél . . . . . 2 „
 Negyed . . . . . 1 „

A kiadóhivatal.

Őszi szántás.

Dohányt természetien őszi ugarlás nélkül nem is tudok magamnak képzelni.

Egyik gazdasági növény sem kívánhatja ezt úgy, mint a dohány, habár minden más terményre is nagyon reá fér.

Az őszi szántás szükséges voltát gazdáink még ez ideig át nem érezték, pedig ennek oly nagy hordereje van, hogy annak elmulasztását valóságos könynyelmű, vétkes cselekménynek kell nevezni. Mert úgy a kaszás, mint a kapás növény, mulatlan megköveteli az őszi ugarlást, mely műtét helyesen végezve egy fél trágyával felér.

Az őszi ugarlásnak előnyei a következőkben rejlenek.

Ha a szokottnál mélyebben ugaroljuk meg ősszel a dohányföldet, e műtéttel a feltalajt szaporítjuk meg, a melyre oly nagy szükségünk van, és erre van hivatva az őszi szántás, mert idő van adva az altalajból felszántott földet termőképesé változtatni.

Azon föld, mely télen át felszántva hever, minden kelléket megszeresz, mely a növény életére okvetlen megkívántatik, és leendő termésünk fokozója.

A téli fagyok a földet annyira megporhanyósítják, hogy semmiféle szántóeszközzel azt annyira meglazítani nem lehet. A tavaszi hóolvadás minden részecskét átjár és beléhat a legkisebb részig. E föld zsiros rugonyossá válik és a szükséges nedvet sokáig megtartja, az altalajból feljött szűrés, a téli fagyások, hó esések és különböző időjárás által kitünő termékenyvé válik,

nagy mennyiséggel szaporítja meg a feltalajból már annyira megszegényedett termő részt.

Az ültetendő dohány palántának alkalom van adva a szükséges terjedésre, mert a termelésnél egyik fő tényező, hogy a hajszálgyökerek mentől kényelmesebben és akadálytalanabban terjedhessenek és mentől mélyebbre lehatolhassanak. Csakis így szerezheti meg a földből azon részek bő szükségletét, melyek a dohánylevelek tökéletes kifejlődésére szükségeltetnek.

Lehet a dohány-résza bármilyen jó, ha a föld kellően nincs megművelve és nincs a gyökérnek alkalom adva, hogy jó mélyre le hatoljon: abból ugyan jó dohány soha sem lesz.

A ki tehát ezen igen fontos dolgot eddig elmulasztotta volna, lásson hozzá a dohányföldet megugarolni, mert ha a szokásos őszi gyakori esőzések bekövetkeznek, akkor a szántásnak vége van; mivel ha az őszi ugarlást lágyban tesszük, akkor a tavaszi szántás azon nem lesz sikeres. Iparkodjunk tehát a netán elkésett szántást mentől hamarabb megtenni és ne várjuk azt be, míg a föld egészen lucsoklágygyá válik.

Az ugarlás után jó a földet kibarázdolni, illetőleg a föld hajlásait az ekével kimélyíteni, hogy tavaszon át a felesleges víz az árkok vagy a kanáliskokba könnyebben levezethessék. Igen célszerű, ha a föld nincs körül árkolva, széleibe ősszel néhány mélyedést ásni a víz levezetésére, mely összegyűlt viz a kiületésnél igen jó szolgálatot tehet.

Ha a földet ősszel kibarázdoljuk, azt tavasszal korábban lehet megszántani, és idejére elkészíteni, a mennyiben ki van szikkadva, holott az ily földek, melyek tulságosan át vannak ázva, lágyulva, csak későn jöhetnek szántás alá, s akkor is annyira megkeményednek, hogy csak nagy nehézséggel lehet a földet csak valamennyire is megművelni, de jó munka azon esztendőben a földön nem esik, mert bármennyire boronáljuk és hengerezük, mindig rögs lesz.

Ha a föld völgyes, hajlásos, és a tulságos vizet nem bírja megemészteni, ezt okvetlen el kell háritani róla, mert az, mindent levonva, nagyon ártalmas, a mennyiben a földnek legjobb részeit kilugozza és kiszapulja; azért igyekezni kell, hogy a felesleges víztől a földet megszabadítsuk, és ne várjuk, míg az magától elszikkad.

Dohányapadás.

A rossz dohány kultúra mellett a raktárakban, a hol a dohányt kezelik s fermentáltatják, óriási mérveket öltött az apadás, — különösen azóta, amióta a dohány éretlensége annyira általános, közbajjá lett.

Az általánosan szokásba volt mennyiség, mely a rendes, ugy. nevezett kálóra, apadásra volt előíranyozva, 15—20%, mely magában is óriási sok; az mostanság mind kevésnek bizonyult.

Hogy erről az irányadók hallgatnak, azon csodálkozom, mert néhány év óta ezt okvetlen észre kellett venni.

A nagy apadásnak kézzelfogható okai a rossz kezelés, de főleg az éretlenségben keresendők, mert az éretlen dohányokban levő nagy vírzész-tartalom huzamos ideig párolog ki, és sokszor oly nagy mennyiségben van meg, hogy annak kipárolgása az érett levelekre is száll, és ezek könnyen magukba is veszik, minthogy szárazak és a nedvességet felfoghatják, amely ezeket betegé teszi és meg is rothasztja. A kazlakban hirtelen nagy hőfokot képeznek, melyet meg kell akadályozni és folyton forgatni, miáltal a még mindig bennmaradott vírzészek sokszor még akkor is párolognak a midőn rendes körülmények mellett nem kellene már a sulynak kevesbedni.

Az éretlen és rosszul kezelt dohányt csak nagy ügyvel-bajjal lehet fermentálni, mert ha engedjük, hogy az tetszése szerint melegedjék, akkor megsül, megég, összetapad, megpenészedik, megrothad; ha tolyton forgatjuk, nem kelet el soha, a rendes szint meg nem kapja, a kisebb rosszat kell tehát választani, a folytonos forgatást, miáltal legalább a megromlást részben megakadályozzuk — a minőség rovására. Ekkép teljesen nem is lehet kiforrva, és azért még akkor is veszít a sulyából, a midőn már bába van bepréselve.

Gazdáink előtt ezen dolgok teljesen ismeretlenek, és nem is gondolják, mennyi nehézséggel kell még a kezelésnél megküzdeni. Pedig ők volnának hivatva e nehézségen segíteni.

A teljesen érett és jól kezelt dohánynál nincs annyi apadás, mint a rosszul kezelt és éretlenél. Avval a fermentálást úgy lehet végbevenni, a mint akarjuk, és a mint leg-helyesebb; és szép s jó dohány válik belőle. Ha gazdáink azt fontolóra vennék és egyöntetűen, általános, rendszeres kezelést hoznának be, a beváltásnál ez is figyelembe jönne, — és a termelő javára esnék, — mert a jelenlegi dohányok kezelése a termelőknél a legtöbb esetben oly primitív, hogy a beváltott dohányok legnagyobb kontingensét az ilyen éretlen és felette rossz anyag képezi.

Hogyan tudjon azután a termelők folytonos, nem jogos zugolódásait a kormány segíteni, mikor még ha félannyit is adna a dohányért, mint a mennyit ad, az is sok volna ilyen anyagért.

A rossz minőségű dohányok óriási mennyiségben szaporodnak fel a kincstár és a kereskedők rakhelyein, és ezeken tuladni bármily csekély árért teljes lehetetlen. Ezekben csak az a legjobb, hogy rossz voltuknál fogva nagyon apadnak a sulyban, és így, minthogy ugy sem lehet eladni, legalább ily formán kevesbednek.

Már most ha a beváltásra kerül a dolog,

mitevő legyen a beváltó hivatalnok, ha, — a mi nagyon valószínű — ismét ilyen dohány kerül elébe?

A mennyiben tehát most még lehet, segítsünk e bajon az összeállítáznál, illetve simítás közben, hogy a dohány közzé nedves vagy még ki nem szikkadt levelek a csomóba ne kerüljenek, mert a helyes csomózás által a rossz dohányon is nagyon sokat lehet segíteni.

A simításról csak jövő számban fogunk írni, a mennyiben szeretjük hinni, hogy e hő első felében azt senki meg nem kezdi.

D. V.

A dohányjüvedéki kihágásokról.

Írta: Dr. NEUBERGER IGNÁZ kir. táblai bíró.

VII.

A vizsgálat a már fennebb nevezett vizsgáló biztos által a harmincad-utasítás 616—666. §-ában foglalt szabályok szerint eszközözendő, a vizsgáló biztos hallgatja ki a gyanúsítottat, a vád tárgyára nézve kimerítően, ő nyomozza hivatalból a súlyosító, enyhítő, vagy mentő körülményeket, ugyanő hallgatja ki a tanukat, szakértőket, azonban a megesketés iránt mindig a kir. járásbírósgot tartozik megkeresni.

Főfontossága a harmincad-utasítás 654—655. §-ainak ama határozata, hogy minden kihallgatásnál hatósági tisztviselő, vagy községi előjárósági tag, esetleg, ha ezek jelen nem lehetnének, két érdektelen irni és olvasni, vagy legalább olvasni tudó tanu közreműködjék; de fontos ugyanazon utasítás 548—650. §-ainak ama rendelkezése is, hogy a vizsgálat befejeztével vádlotthoz zárkérés (végközlés) intéztesék, t. i. a vizsgálat eredménye, a törvényes következményekre való figyelemzetés mellett vádlott elé tartandó és ugyanő észrevételeinek és védekezésének előadására újban felhívandó. A kihallgatásról felvett jegyzőkönyv vádlott előtt felolvasandó, általa és a hatósági tanuk által aláírandó; a vádlott irni, olvasni nem tudna, külön névaláíró alkalmazandó és különösen kitüntetendő, hogy a jegyzőkönyv tartalma felolvastatott.

A harmincadutasítás most hivatkozott szakaszait különösen kiemelendőknek tartottuk azért, hogy a vizsgálat a megkívánt alapossgal fogantassintassék. A vizsgálat eszközésével a pénzügyi hatóság által oly egyének bizandók meg, kik az eljárás szabályait kellőleg ismerik és egyébként is a reakuj ruházott teladatkban mindenben megfelelni képesek. Csak ekkép óvhatjuk az államnak és az egyes adózóknak veszélyeztetett érdekeit.

Nem ritkán merül fel a panasz, hogy a gyanúsított kihallgatásáról felvett jegyzőkönyvben a védekezésül felhozott körülmények hi-

ven nem foglaltatnak; ily és ehhez hasonló kifogások megakadályozása végett rendeli a harmincad utasítás 654. 655. §-a, hogy a kihallgatásnál hatósági tisztviselő vagy előjárósági tag jelen legyen, a ki az egyes jegyzőkönyveket aláírni tartozik, ennélfogva azoknak tartalmát mindenben ismernie kell.

A harmincadutasítás 649. §-ának határozott rendelkezése szerint a vádlotthoz a vizsgálat befejeztével intézendő zárkérésnek az a célja: 1. hogy a vizsgáló biztos a vizsgálatnak egész lefolyását újból áttekinthesse; hogy meggyőződjék, vajjon a tényállás megállapítására szükséges körülmények kiderítettek-e; helyreállítottak-e egyáltalában és mily tekintetben a vádlott elleni bizonyítékok és vannak-e okok, melyeknél fogva a büntetés elengedhető volna; 2. hogy vádlottnak is alkalma legyen megtudni az ellene szóló jelenségek és bizonyítékok terjedelmét és minőségét és hogy mindazt, mit védekezésére szükségesnek tart, érvényesíthet.

Szükséges tehát, hogy a zárkérés e ketős célnak megfelelően téssek. Ha a vizsgálat ekképen fogantassintatik, az eljárás gyakori megsemmisítésének és a kiegészítések elrendelésének oka meg fog szünni.

A vizsgáló-biztos a vizsgálatról felvett összes iratokat, a vizsgálat befejeztével, a kiküldő kir. pénzügyigazgatóságához, (kir. adófelügyelőséghez) teszi át, mely hatóság a nevelni hiányok pótlását elrendeli; azok pótlatván, s illetőleg kiegészítés nem szükséges-tetvén, a vizsgálati adatok alapján vádkeresetet indít, mely vádkeresetben az egész tényállást részletesen adja elő, a gyanúsítottak elítélését kéri az illető pénzügyi törvényekre való hivatkozással, végre az összes iratokat a vádkereset kíséretében az illetékes pénzügyi kir. törvényszékhez teszi át.*

A pénzügyi törvényszék mindenekelőtt megvizsgálja, vajjon a vizsgálat kellőleg fogantassintott-e, tisztába hozatott-e a tényállás minden tekintetben, ugy a vád, mint a védelem részéről felhozott körülményekre nézve; — mert különben a hiányok pótlását, a vizsgálat kiegészítését rendeli el. A vizsgálat alatt meg nem esketett tanuk megeskete iránt, a mennyiben azt szükségesnek találja, a kir. járásbírósgot megkeresi, esetleg és különösen a tényállás kiderítésére végett a szembesítés és megeskete céljából, a tanukat maga elé is idézheti.

A mennyiben az ügy érdemlegesen elbíráltató, az 1883: XLIV. t.-c. 106. §-a szerint

* Jüvedéki ügyekben következő 18 törvényszék ruházottat föl bírói hatáskörrel: az aradi, beregszászi, beszercebányai, budapesti, debreceni, győri, kassai, pestvidéki, pécsi, pozsonyi, soproni, szatmár-németi, szegedi, temesvári, fehértomploni, továbbá a kolozsvári, nagy-szebeni és a fümeli törvényszék.

És ilyenkor ő ünnepélyesen fogadott a nagy fakanállai, azaz fogadott volna, mert amint láttam, hogy a nyelv a hátamon akarja a levest méregetni, uccu! vesd el magad a kert alatt folydokáló patakba, s ott óra hosszat néztem irigy szemekkel, milyen jó étvágygyal nyel-desik a hosszú lábú gölyák a kövér békákat. — Mikor gondolom, hogy anyám mérge elmúlt, szépen hazá ballagtam és — szent volt a béke.

A kukoriczatörés nagy dolog volt nálunk. Ekkor hetekig a pusztán éltünk szaimasátrak alatt, egész nomád életünk volt. Ilyenkor szabad volt a dohányzás.

De mit s miből pipázunk? mikor se pipa se dohány. Dohány azon a vidéken nem termert, pénz meg nem volt pipára.

Kukoriczát őrzeni pedig pipázás nélkül legalább is oly nagy dolog, mint haboruszkodni puskapor nélkül.

A leleményes gyermekész segített a bajon. A kukoriczaszar vastag tövéből pipát furtunk faragtunk, aztán kenderszárat dugtunk belé és jóféle kukoriczahajjal, vagy levéllel megtöltöttük, s kész volt a nomád élethez a nomád pipa.

És hogy füstöltünk?! Jobban izlett a kukoriczahaj akkor, mint ma a legfinomabb havanna szivar, vagy a válogatott szűz magyar dohány,

a bíróság minden egyes esetben a felett határoz: van-e a fenforogó kihágási ügyben az államkincstár megrövidítését célzó szándék? Ha ilyen meg nem állapítható, a felet a büntetés alul felmenti.

E szerint nem elég, hogy jüvedéki kihágásnak minősített cselekmény tetteleg fenforog, hanem megvizsgálandó, vajjon az az államkincstár megrövidítése céljából követett-e el. Részben hason intézkedést tartalmazott az 1868: XXI. t.-c. 102. §-a, azonban az 1876: XV. t.-cikkben e határozat mellözve volt. Ez intézkedés az általános bünt. törv. 75. §-ában foglalt határozatnak felel meg.

Ki kell emelnünk, hogy jüvedéki büntető ügyekben, vádlott meg nem jelensése esetére is, a vádkereset szerint marasztalható, ha ugyanis a tényleírásból a tényállás tisztán kiderül és ha vádlott a kihallgatására kitűzött határidőre meg nem jelennek, az u. n. feltételes idezés azon tartalma dacára, melyben tudtára adatott, a harmincad-utasítás 628. §-ára való hivatkozás mellett, hogy ha idéztetése dacára személyesen meg nem jelennek, sem pedig újabb határidő kitézését nem kérelmezne, az előadott tényállás valónak fog tekintetni és minden további kihallgatás mellözésével határozat hoztani. A mennyiben azonban a tényállás az iratokból kellőleg ki nem derül, vagy pedig vádlott szabályszerűen nem idéztetett, újból idéztetése esetleg elővezettetése elrendelendő.

A jüvedéki büntető eljárásnak még egy sajátosságát kell említenünk, és pedig a vizsgálat (a büntető eljárás) megszüntetésének vádlott részéről kérelmezhetését. E tekintetben egész általánosságban csak azt mondja az 1883: XLIV. t.-c. 104. §-a: »Kihágások esetében, ha a fél elogat tesz a szabályszerű feltételeknek, enyhítő körülmények felhozása mellett kérheti a vizsgáló hatóságnál a vizsgálat megszüntetését, melyet ezen hatóság elrendelhet; ellenkező esetben az ügy további tárgyalás végett a pénzügyi bírósáddal felruházott illető törvényszékhez átendő.«

A törvény ezen intézkedésével hatályában fentartott az 1851. február 26-án a rendes büntető eljárástól való ellálás (Ablassung von dem ordentlichen Strafverfahren wegen Gefällsübertretungen) cím alatt, valamint azzal kapcsolatban az 1874. évi június hó 16-án kelt miniszteri rendelet.

E szerint kérheti vádlott az eljárás megszüntetését, a kénbüntetés bizonyos részének felajánlása és lefizetése mellett. E kérelem fölött a vizsgáló biztosnak kimerítő jelentése alapján a pénzügyigazgatóság (adófelügyelőség) határoz, e határozat vádlottal szabályszerűen közlendő, a ki azt esetleg a kir. pénzügyminiszteriumhoz is felebbezheti. A vizsgálati ir-

mert akkor nem volt gond és bú és sok — adó, mint ma.

Egy ily alkalmokor egyszer szebb kilátás szempontjából a közeli szalmakazalra másztam.

A török szultán nem füstöl oly büszkén és kényelmesen, mint én ama puha szalmadivánon füstöltem. S midőn pipám kialudt, szépen leereszkedve, tovább ballagtam, de alig menék tizenöt-husz lépést, hátam mögött a kazalszalma lángott vetett.

E kis mulatság vége az lett, hogy atyám — nyugodjék békében ő is — »megrakott, hogy minden csontom ropogott.« Én pedig megfogtam, hogy soha többé pipázni nem fogok.

És szavamnak ura voltam hosszu ideig, egész vén koromig, pedig ez nagy fáradtságba és nagy áldozatba került.

Élvégeztem mind a tizenkét iskolát, sőt még többet is, de a pipázás soha eszembe nem jött, azaz bizon jött a pipázás által kapott hatalmas ütélelés.

A pipázás férikoromban is nemcsak nem jutott eszembe, de határozottan megutáltam azt, s kerültem azon társaságot, a hol pipáztak.

Hát mennyi szégyent, gúnyt kentek ream!! Mind haszlat! Én a dohányzást kerültem.

TÁRCZA.

Hogyan lettem én dohányzó?

vagyis:

a dohányzás mint hasznos gyomor-medicína.

— A „Magyar Dohány Újság“ eredeti tárczája. —

Azt mondják régi ösmerőseim, hogy gyermekkoromban nagyon pajkos, csintalan voltam.

És igazuk van. Jól emlékszem reá. Nem volt maradása verébésznek sem a fán, sem toronyban; tollas zsidó, ha ment az utcán, annak nem volt mit nevéntie, botja, pipája csakhamar hozzám vándorolt, s aztán a falu összes kutyáit rá csodítottam.

Az erdőben a százados tölgyfákat senki sem tudta úgy megmászni, mint én vadszőlőért, vagy sásfiakért; sokszor akaratomon kívül oly veszélyes magasságra kusztam, hogy gyáva czimboréim hazafutva halálhíremet terjesztették: De én ilyenkor őket rendesen megelőztem, mert az erdő szélén legelésző ménésből egy-egy paripára fölpatantva, nem hogy a csikósbotjárt, de még a szél sem ért utól.

Sokszor jó édes anyám, az Isten hogy nyugtassa meg, új nadrággal eresztett ki a házból, és ebédre már ringy ronggyal tértem vissza.

tok csak e határozat jogerőre emelkedése után terjeszthetők be a kir. törvényszékhez.

Vádolt védekezését a pénzügyi vizsgálóbiztos előtt tartozik előadni, mert a kir. törvényszék csak a vizsgálat hiányának kiegészítését, a tanuk megeskettetését rendelheti el, ha azonban a vizsgálat szabályszerűen megtartott és a tényállás minden tekintetben kellőg tisztába hozott, vádoltoknak további kihallgatása nélkül hoz ítéletet.

Ezt azért tartottuk szükségesnek kiemelni, mert vádoltok nem ritkán arra fektetik felebezüket, hogy ők a törvényszék elé nem idéztettek, hogy a bíróság előtt szabályszerűen ki nem hallgattak, ennél fogva ellenük ítélet nem hozható. Fennebbiek szerint e kifogás tekintetbe nem jöhet.

Az ítélet az államkincstár képviselőjében eljáró kir. pénzügyigazgatóságának, illetőleg egyes adóüggyekben a kir. adófelügyelőségnek, szintűg vádoltoknak lézbesítendő, az ellen az 1883: XLIV. t.-c. 107. §-a szerint a marosvásárhelyi kir. ítélő tábla területére nézve is, a kézbesítéstől számított 15 nap alatt a felebbezés a budapesti kir. ítélőtáblához intézendő, mely másodfokúlag és véglegesen határoz.

A pénzbüntetésnek részben vagy egészen elengedését a fél kérelmére a pénzügyminiszter ő felségének ajánlhatja az 1883. évi XLIV. t.-c. 108. §. végpontja szerint. A kegyelmi kérvény beadásának helyére és idejére nézve különös határozatok nincsenek; legcélszerűbb ha a kérvény az ügyben eljáró kir. törvényszékhez adatik be, a mely az indokolt véleménynyel együtt a kir. pénzügyminiszteriumhoz felterjeszti.

A mennyiben hitelesen kiderült, hogy vádolt a pénzbüntetés lefizetésére képtelen, vagy hogy annak behajtása a fél adóképtelenségét vonná maga után, az 1876: IV. t.-c. 20. §-a értelmében, a kir. pénzügyigazgatóságának a tekintetben tett előterjesztésére, a pénzügyminiszter a pénzbüntetés behajtásától elállhat és annak alapján a szabadságvesztésbüntetés foganatosítása kérelmezhető.

Ugy a pénzbüntetésnek, mint az annak be nem hajthatása esetére megállapított szabadságvesztésbüntetésnek végrehajtása az eljáró kir. törvényszéknek kérelmezendő a kir. pénzügyigazgatóság (kir. adófelügyelő) által. A végrehajtás az elsőbírósági ítéletnek jogerőre emelkedése után, illetőleg a budapesti kir. táblai ítéletnek kézbesítésétől számított 30 nap eltelte után kérelmezhető. A szabadságvesztésbüntetés végrehajtásának kérelmezésénél, a mennyiben a fennebb felhozott ama körülmény nem igazoltatik, hogy a pénzügyminiszter a pénzbüntetés behajtásától elállott, vádolt vagyontalansága végrehajtási jegyzőkönyvvel vagy

Nem volt előttem utálatosabb dolog, mint a pipázó ember; hát még a nő? no, ezt épen ki nem állhattam, ha füstölni láttam.

Állhatatos maradtam még mindig, mert sokszor eszembe jött a kazalszalma felgyújtásának goromba következménye, pedig most már nem kellett, tartanom atyámtól, mert már ő is régen porladozik, s aluszsa örök álmait.

De hiába minden fogadás! Az idő halad. Az emberek vénülnek. A bajok elő állnak. Velem is ez történt. Az idő haladt fölöttem is, s egyszer csak azt vettem észre, hogy naponként erős gyomorgörcsökben szenvedek különösen reggel, kávé után.

Volt lótas-rutás, egyik orvostól a másikhoz. Egyik ezt, másik azt rendelt.

Fürdőbe küldött az egyik, a másik meg itthon itatta a vizet, a harmadik meg fél patikát irt elő.

Mind hiába! Se ásványviz, se gyógyszer nem használ.

A sok pénz elment, a baj napról-napra nőtt. Megnyugodtam Istennek végzésén, s keresztény türelemmel türtem naponként ismétlődő bajomat.

Az 1881-ik évben nagy változás történt életemben. Oly vidékre, oly faluba kerültem

pedig szabályszerűen kiállított közszégi előjárósági bizonyítvánnyal igazolandó.

A vetés-forgás.*)

A jól keresztülvitt vetés-forgásnak minden tekintetben annyi előnye van, hogy nem lehet eléggé ajánlani a gazdának, hogy teljes figyelmet fordítson a különböző növények lehetőleg észszerű egymásután való következtetésére. Ezen előnyök a többi nézőkövetkezők:

1. A vetés-forgás lehetővé teszi, hogy a különböző növények által jobban kihasználjuk a talajban s a levegőben levő tápanyagokat. A mélyen gyökerezők az altalajból, a leveles növények főleg a légkörből veszik tápanyagukat.

2. A vetés-forgás mellett, a különböző tápanyag-igényekkel bíró növények által a talajban levő tápanyagoték egyenletesebben használhatjuk ki, úgy hogy nem áll be az értékes tápanyagokban hasznontalan felesleg.

3. A vetés-forgás mellett a különböző gyomok és növényellenségek ellen könnyebben és sikeresebben harcolhatunk.

4. A vetés-forgásnál többféle növény termeltetvén, a gazda a teljesen rossz termés ellen meg lesz óva.

5. A vetés-forgás megkönnyíti a különböző viszonyokhoz való alkalmazkodást, s lehetővé teszi, hogy a gazda az egyes növények árának ingadozásait jobban kihasználja a saját előnyére.

6. A vetés-forgásnál a munkák jobban megoszlanak az egész évre, míg a kizárólagos gabonatermelésnél a munka pár hónapra halmozódik össze. Az előbbi gazdálkodási mód mellett az igás és kézi erőt jobban és előnyösebben kihasználhatjuk.

7. A vetés-forgás többnyire lehetővé teszi, hogy a gazdaságban termelt trágyát azonnal használatba vegyük, a mi a gazdát szintén óvja a veszteségektől.

8. A vetés-forgásnál több takarmányt kapunk; minél fogva a házi állatok jobban tartathatók, s így hasznuk is nagyobb lesz.

9. A vetés-forgás könnyebben és jobban keresztülvihetővé teszi új művelési ágak behozatálát, s elősegíti a gazda nagyobb képzettségét.

A vetés-forgás megállapításánál jól figyelembe veendők a következők pontok:

1. Az oly növényre, mely a talajt erősebben igénybe veszi, olyan következésként, mely inkább kiméli azt.

2. Oly növény után, mely a talajt megkeményedett vagy elgyomosított állapotban hagyja vissza, olyat kell termelni, mely a talajt ismét lazítja, vagy kapáltatik.

*) A »Földművelési Érdekeink« után.

állandó lakásra, a hol sok dohányt termesztenek.

No, itt is volt hadd el hadd. Csufoltak, gunyoltak: hogyan lehet dohánytermelőt közt lakni és nem pipázni? stb. De mind hiába! Én itt sem pipáztam. Nem bírtak rá beszélni.

Egy szer vendégeim előtt elbeszéltem napokint gyomorbajomat; s egy jelenlevő derék, régi szabásu magyar tisztartó a pipázást ajánlta.

Én kételkedőleg ráztam fejemet, de ő erősítet, hogy az használni fog, mert ő tud több ilyen esetet.

Rá szántam magamat. Nagy munkába került az első pipa dohány elszívása. Ünnepelesen, a közszeg összes intelligenciáinak jelenlétében történt a fölavatás.

Az első pipa dohány minden katasztrófa nélkül ki lett szíva, s én a pipázók díszes sorába lettem fölvéve, s nagy áldomással díszesen installálva.

Ez történt három év előtt. Gyomorgörögöm teljesen, s végképen megszűnt.

Igy lettem én pipázó, így kurált meg engemet a dohány, azért nagyra is becsülöm a szűz magyar dohányt.

Ambrus gazda.

3. Váltakoztassuk a sekélyebben és mélyebben gyökerező növényeket, még pedig a talaj erejéhez képest.

4. Oly növényeket kell egymás után vetni, a melyekről a tapasztalás azt bizonyítja, hogy azok közül egyik a másik után legjobban megterem.

Őszi ugarlás.

E cím alatt a »Szabolcsi szabad sajtó« figyelemre méltó cikket közöl, melyből adjuk a következőket: Most, midőn a gazdák ajkairól a panasz és elégtelenség chorusban hangzik, midőn a mezőgazdasági válságnak megpróbáltatásokkal terhes napjait éljük, szükségesnek tartjuk gazdasáink azon tényezőkre figyelmeztetni, melyek a földművelés terén ugy elméletileg, mint gyakorlatilag már régen axiómát képeznek ugyan, de igen sokak által földművelési alaptörvényektől még most sem fogadtattak el. Ilyen ignorált alapelv, hogy a földet a tavaszok alá már ősszel készítsük el.

A gazdasági válság ellenszerül a gazdaságkongresszus is hangoztatta az olcsóbb termelést, vagy is azt, hogy egy méter, mássa terménynek előállítási árát — ugy azonban, hogy az minőségben csorbát ne szenvedjen — lehetőleg redukáljuk. A termelési költségek ezen apasztását ugy érthetjük el, hogy azon a bizonyos területen, hol eddig 3—4 mmt. búzát, árpat, tengerit vagy bár mit is termeltünk, ott ezental 6—8 mmt. állítsunk elő, így nem csak hazánk, de a külföld piacain is sikeresebben fogunk a tengerentúli versenyyel szembeállhatni, s képesek leszünk a jelenleg annyira lenyomott földjáradékot a néhány év előttihez közelebb hozni.

Most, midőn az őszi vetés néhol be van, más helyt pedig nem sokára be lesz fejezve, nem véltünk felesleges munkát végezni, ha gazdasáink arra figyelmeztetjük, hogy földjeiket a tavaszki vetemények alá már most elkészítsék, hogy ekéjüket mindaddig félre ne tegyék, míg a föld phisikai állapota és az időjárás a szántást megengedik, s hogy az ugarlást mindaddig folytassák, míg a föld be nem fagy vagy tartós esőzések folytán olyan állapotba nem jut, hogy további munkálattása lehetetlenné válik. A ki e régi igazságot követni fogja, annak jutalma az leend, hogy tavaszki vetései nem fognak már 2—3 heti szárazság után elsatnyulni, tönkremenni, hanem fognak huzamosab szárazság után is vidorán tenyészni s csak közepes időjárás mellett is gazdagon fizetni.

A talaj, mely télen által felhántva hever, megszerzi mindazon feltételeket, melyek a növény életre szerlelt fontosak és szükségesek s melyek a jó termés zálogát magokban hordják. A talaj a téli fagyok behatása alatt porhanyitattik, alkatrészeire oszlik, s a mélyebb szántás folytán felszínre került földréteg kelőképen megéri, az első hóolvadásból keletkező víz jobban abszorbeálattik, a növény tenyészethet szűkös tápszerek megkészszeretnek. A tél klimatikus befolyását nem képes semmineni, a még oly kitűnő tavaszki szántás, boronálás vagy hengerelés pótolni, azon jótékony hatás, melyet a föllezített talajra a természet télen által gyakorol, vetekedik bármily kultivációval, s a mi föl — s a mai pénzelen világban szintén nem megvetendő — pénzbe sem kerül.

A mezei egerek irtása.

I.

Bár nem oly mértékben, mint a mult ősszel, mégis sok helyen most is észlelhetők egerek, melyek a burgonya és répaföldet pusztítják, s féltő, hogy az új vetésben is sok kárt fognak tenni, ha csak a hideg, nedves, ködös idő korai beállta, vagy közöztük kiűtő ragályos betegségek idejekorán nem vetnek gátat pusztításainak, vagy pedig a gazdák nem nyulnak erélyes rendszabályokhoz vetéseik megvédésére.

Sajnos azonban, hogy a legtöbb gazda

ülbe tett kezekkel nézi az egerek pusztítását, mint akár csak a rosz termést, marhadögöt, időjárás bajokat, stb., melyeket nem képes elhárítani. Meg is kell adni, hogy az egerek gyökeres irtása nehéz feladat, de még sem kivihetetlen, amint azt sok helyen a példa mutatja. Mindenesetre csakis úgy lehet eredményt érni el, ha valamely nagyobb kertületben az összes birtokosság együtt jár el, a mihez megint nem csak rendőri szabályok, de jó akarat is szükséges. Azonban az egyes tulajdonos is sikerrel védheti vetéseit, ha ezek nem fekszenek nagyon szétszórtva, feltérve természetesen, hogy erőlyesen jár el, s egyuttal határain intézkedhetik, hogy az egerek be nem vándorolhassanak. Mindenesetre érdemes tehát megbeszélni azon módokat, melyek e célra jónak bizonyultak, s nagyban is kivihetők.

Rendesen csak akkor szoktak az egerek irtására gondolni, ha azok már tulnyomó számban lépnek fel, tehát őszszel, holott tavasszal sokkal nagyobb eredményt volna az irtásnak. A mezei egér márcziustól késő őszig minden 6—8 héten, tehát 5—6-szor, 6—12 kölyket szülhet, s ezek már nyolcz hét múlva újra párosodnak. Ebből kitűnik, hogy mily veszély fenyegeti az egerek által már tavasszal a földet, s mily káros dolog, ha azokat átnyaralni engedjük, mikor a tett számítások szerint egy áttelel egéppár nyáron át középszámban 23000 db-ra szaporodhatik. Noha a köztűnik kitörő ragályos betegségek, s az időjárás-i viszonyok csökkenthetik is eme nagy szaporaságot, hirtelen elhullásokra nyáron át legkevésbé lehet számítani, s ugyanekekor vannak leginkább védve természetes ellenségei ellen is. Ha tehát az egerek már tavasszal nagyobb számban mutatkoznak, azonnal egész erélylyel kellene pusztításukhoz látni, minthogy tavasszal egy család kiirtásával száz meg ezer egér pusztításától óvjuk meg a földet.

Nyáron át nem sokat lehet tenni az egerek ellen, mert a lábon álló vetések között pusztítás eljárásokat nem igen foganatosíthatunk, sőt természetes ellenségeik, menyét, sündiszó, róka, görény, héjja, sólyom, bagoly, vércse, varju, kevésbé férhetnek hozzájuk. Mihelyt azonban a gabona le van aratva, azonnal pusztítani kellene az egereket. Sokakat az tart a dologtól vissza, miszerint félnek, hogy a szomszédos földekről átjönnek a nélküli is az egerek, ha sikerülne is azokat saját földjeikről kiirtani. Ez a félelem nem is alaptalan, mert ha az egerek az egyik határt elpusztították, a szomszédban keresnek új táplálékot. Ok nélkül azonban nem vándorolnak, s ha a

szomszéd terület elegendő táplálékot nyújt nekik, ott maradnak. Ha pedig kívülről való betöréstől kell tartanunk, ez ellen úgy segíthetünk, hogy a határon egy kis árkot ásunk. Ezt egy ásonyomnyi mélyre, s ugyanoly szélesre készítjük meredek falakkal, s a földet szorgosan kihányjuk, az árkok fenekére pedig nem nagy távolságra gödröket ásunk. Ha a kívülről jövő egerek az árkokba jutnak, abban oldalt fognak futni, keresvén kijárást, s ilyenkor azután a gödrökbeullanak, a hol el lehet őket pusztítani.

Ha a kívülről való bevándorlás utja eként el van vágva, további feladatot a saját földjeinken levő egerek elpusztítása. E célra három ut áll előttünk: az egerek összefogósása, a megfőtás füst vagy mérges gőzök által és végül a mérgezés.

Az egerek összefogósása határozottan a legtavasabb módszer elpusztításukra, mert ezt végezheti egy vagy más módon minden ügyesebb munkás, bármilyen állapotban legyen a talaj, valamint az eszést kivéve bármely időjárásnál, s más állatokra vagy emberekre nézve minden veszély nélkül. Ha ezt kellő időben alkalmazzuk, tehát mint elővigyázati rendszabált az egerek elszaporodása ellen, teljesen megfelel céljának, és mellet az eredményből egyuttal következtethetünk az ezen munkával megbízott egyének tevékenységére is.

Az összefogósás leginkább alkalmazásban levő módjai a következők:

A) Az egerek agyonverése az eke mögött. Minden eke mögé egy vagy két gyereket állítunk e célra külön készített botokkal, s ezek a felszínre jövő egereket agyonverik. Legczélsebb erre valamely erős botot használni, a melyre alul tempaszög alatt egy kis deszkácska van alkalmazva. A gyermekek buzditására legczélsebb ha szakmányban fizetjük őket, minden darab agyonvert egér után.

„Földm. Érdekeink.”

(Folyt. követk.)

Vegyesek.

Vidéki tudósítások a dohányról. Érselind, 1885. okt. 25. A dohányunk kellően beszáradt és megért s nincs okunk panaszkodni.

Az »Exsicicator« fűzés szépen sikerült; jövőben egy néhány szakaszt így berendezni szándékozom s ha jónak bizonyul, folytono-

san terjeszteni fogom. Én különben ennek czélszerűségében többé nem kételkedem.

R. J.

Jász-Berény, 1885. okt. 28. Nálunk a dohány ez évben igen jól sikerült, szépen beszáradt s nincs elrcngyolódva.

K. J.

A csontok kompozitá váló alakítása. Hogy a csontokat gyári feldolgozás nélkül is legczélsebben értékesíthessük, helyezük azokat egy falazott gödörbe, vagy ha ilyen nem állna rendelkezésünkre, egy vízmentes tonnába, úgy, hogy lehetőleg kevés üreg maradjon közöttük, s ezután forró vizet öntünk rájuk, de csupán annyit, a mennyi a közöttek hézagok kitöltésére szükséges, úgy, hogy a csontok ne legyenek vízzel teljesen elborítva. Jobb ha a gödör nem tulságos nagy, legczélsebbek az olyanok, a melyekbe körülbelül 5 mázsa csont fér. A csontok leforrása után a gödört gyorsan betakarjuk, illetőleg a hordót bedeszakázuk s 24—48 óráig a csontokat a forró víz behatásának tesszük ki. Ezen idő alatt a víz behatol a csontokba, kitágítja azok porusait, úgy hogy később a kénsvál jó a csontokhoz térhet. Kénsvából a csontok sulya 5—10 százalékanak megfelelő mennyiséget alkalmazunk, még pedig oly töménységgel, a minőben az a kereskedésben elő szokott fordulni. A kénsválval a csontokat lehetőleg egyenletesen öntözük meg, s azután a hordót vagy gödört újra betakarjuk. Pár nap múlva a csontok péppé hullnak szét, csakis a zománczos csontok állnak húzamosabb ideig ellen a sav behatásának; czélsebb tehát ezeket a gödörbe vagy hordóba való rakás alkalmával külön kiválasztani. Ha látjuk, hogy már az összes csont péppé változott, száraz földdel, hamuval stb. keverjük azt, még pedig annyira, hogy az egész keverék oly száraz legyen, hogy kényelmesen el lehessen szórni a szántóföldön. Egy másik lassabb eljárás a következő: A csontokat rétegenként lóganajjal felváltva egy gödörbe helyezük, s betapoatjuk. Ezután betakarjuk földdel, s a víz behatolása ellen lehetőleg óvjuk. Körülbelül félvál múlva a korhadási termények behatása alatt a csontok puha tömeggé bomlanak szét, a mely földdel keverve felhíntésre alkalmas portrágyát szolgáltat. A gödrökben a csontokat trágyalével is lehet kezelni, de az ily erjedés nagyon sok időt vesz igénybe, s azonnelfel a csontokat a trágyalével való kezeléssel előtől jól meg kell öntözni töményített kénsválval.

Felölös szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Daróczi Vilmos.

Magyar kir. államvasutak menetrendje.

Budapest—Bruck—Bécs					Bécs—Bruck—Budapest					Belgrád—Zimony—Budapest									
ov.	szv.	gyv.	szv.	ov.	gyv.	szv.	szv.	ov.	expv.	szv.	gyv.	szv.	szv.	ov.					
Budapest	5.35	6.35	2.45	10.50	Bécs	7.15	12.10	11.00	—	Belgrád	3.20	9.46	3.37	7.59	2.46				
Győr	10.29	10.56	5.39	2.49	Bruck	8.42	2.00	12.44	—	Zimony	3.34	10.33	3.09	8.31	3.21				
Bruck L.	—	1.30	7.09	4.56	Győr	10.04	4.15	2.40	5.28	Szabadka	6.54	4.59	9.38	1.22	10.21				
Bécs	—	3.00	8.00	6.05	Budapest	1.05	9.10	7.00	10.04	Budapest	10.20	11.15	1.28	7.15	5.50				
Budapest—Ruttká					Ruttká—Budapest					Budapest—Arad—Tövis									
gyv.	szv.	szv.	szv.	ov.	szv.	gyv.	szv.	szv.	szv.	gyv.	szv.	szv.	szv.	ov.					
Budapest	7.15	10.00	5.50	10.27	Ruttká	7.10	2.34	10.27	—	Budapest	8.05	1.45	8.00	3.56	11.09				
Hatvan	8.37	12.09	8.00	—	Zólyom	11.19	4.54	11.51	—	Szolnok	11.02	3.44	11.40	Arad	11.32	8.10	8.16		
Zólyom	11.47	4.34	1.08	—	Hatvan	3.58	8.12	6.27	—	Arad	3.37	7.53	5.25	Szolnok	5.10	3.16	12.14		
Ruttká	2.12	9.00	4.44	—	Budapest	6.15	9.40	8.50	—	Tövis	12.05	2.24	—	Budapest	8.16	7.10	2.10		
Budapest—Kassa					Kassa—Budapest					Budapest—Hatvan									
szv.	gyv.	szv.	szv.	ov.	szv.	gyv.	szv.	szv.	szv.	szv.	szv.	szv.	szv.	ov.					
Budapest	7.25	2.35	8.15	10.37	Kassa	7.45	2.10	10.37	—	Budapest	7.15	7.25	10.00	12.00	2.35	3.05	5.50	8.15	10.30
Hatvan	9.20	3.59	10.25	—	Miskolcz	9.29	4.23	1.05	—	Gödöllő	7.58	8.29	11.06	1.13	3.20	4.21	7.03	9.29	11.43
Miskolcz	12.05	6.27	2.12	—	Hatvan	12.00	7.27	5.12	—	Hatvan	8.37	9.20	12.09	—	3.59	5.24	8.00	10.27	12.36
Kassa	2.47	8.25	6.00	—	Budapest	1.35	9.30	7.44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Budapest—Predéal					Predéal—Budapest					Hatvan—Budapest									
ov.	ov.	gyv.	szv.	ov.	szv.	gyv.	ov.	ov.	szv.	ov.	szv.	szv.	szv.	ov.					
Budapest	8.00	6.47	1.45	6.20	3.15	Predéal	—	9.47	—	—	—	—	—	—					
Szolnok	11.40	10.37	3.44	9.11	7.29	Brassó	6.22	10.51	—	—	—	—	—	—					
Püsp.-Lad.	4.26	1.44	5.25	11.26	—	Kolozsvár	5.56	5.58	—	—	—	—	—	—					
Nagyvárad	5.33	6.41	1.28	—	Nagyvárad	10.37	6.08	10.37	—	—	—	—	—	—					
Kolozsvár	—	10.01	6.43	—	Püsp.-Lad.	12.37	10.31	1.45	—	—	—	—	—	—					
Brassó	—	5.20	7.14	—	Szolnok	2.58	12.07	4.45	5.42	—	—	—	—	—					
Predéal	—	6.42	—	—	Budapest	6.00	2.10	10.05	10.30	—	—	—	—	—					
Budapest—Zimony—Belgrád					Budapest—Pécs					Pécs—Budapest									
expv.	szv.	gyv.	szv.	ov.	szv.	gyv.	szv.	szv.	szv.	szv.	szv.	szv.	szv.	ov.					
Budapest	6.20	7.55	2.55	3.25	9.00	Budapest	8.15	7.45	Pécs	—	—	—	—	11.05	6.10				
Szabadka	9.31	12.53	6.16	8.20	4.30	Pécs	5.35	9.37	Budapest	—	—	—	—	8.11	5.35				
Zimony	12.57	6.06	9.57	3.33	14.44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Belgrád	—	1.10	6.23	10.14	4.00	1.25	—	—	—	—	—	—	—	—	—				

A vastagabb számok az esti 6 órától 5 óra 59 perczig terjedő időt jelzik.